

Analiza badań ankietowych

W Gminie Stawiski przeprowadzono badania ankietowe „Młodzi i substancje psychoaktywne 2016”, w ramach udziału Gminy w Kampanii Zachowaj Trzeźwy Umysł.

Łącznie przebadanych zostało uczniów 54 uczniów Szkoły Podstawowej w Stawiskach, 7 uczniów Szkoły Podstawowej w Porytem i 64 uczniów Gimnazjum w Stawiskach.

W szkołach podstawowych badanie miało za zadanie zweryfikowanie przekonań i wiedzy o szkodliwości substancji psychoaktywnych. Badając młodzież gimnazjalną ankieterzy skupili się na pomiarze zjawiska używania substancji psychoaktywnych oraz problemie dostępności tych substancji. Badania w każdej z placówek oświatowych zostały przeprowadzone **w październiku 2016r.**

Wyniki badań będą pomocne przy planowaniu działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w 2017 roku.

Głównym celem badania było zwrócenie uwagi na zagadnienia, które ujęto w punktach:

Szkoła Podstawowa

- 1) Opinie uczniów szkoły podstawowej nt. szkodliwości palenia papierosów i picia alkoholu(wiedza z tym związana);
- 2) Osobiste doświadczenia uczniów z paleniem papierosów i piciem alkoholu(pierwszy kontakt i częstotliwość spożywania);
- 3) Osobiste doświadczenia uczniów do zakupu używek;
- 4) Skutki spożywania alkoholu oraz sposoby pomocy rówieśnikom dotkniętym problemem

Gimnazjum

- 1) Opinie uczniów gimnazjum nt. szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu, palenia marihuany i zażywania dopalaczy (wiedza z tym związana);
- 2) Osobiste doświadczenia uczniów z paleniem papierosów, piciem alkoholu, paleniem marihuany oraz spożywaniem dopalaczy(pierwszy kontakt i częstotliwość spożywania);
- 3) Wiedza uczniów nt. rozpowszechniania zjawiska palenia i picia wśród młodzieży;
- 4) Osobiste doświadczenia uczniów do zakupu używek

Ankiety wypełniane były przez uczniów w sposób tradycyjny(ankieta papierowa).

Najważniejsze wyniki badania:

Uczniowie szkół podstawowych sądzą, że szkodliwość palenia niesie za sobą duże ryzyko 65 % tak uważa, 35 % uważa, że szkodliwość jest mała.

Szkodliwość palenia nałogowego wg. badanych niesie za sobą duże ryzyko – 96 %, 4 % zaznaczyło, że nie posiada wiedzy na ten temat.

Na pytanie czy łatwo uzależnić się od papierosów 88 % odpowiedziało twierdząco, 12 % zaznaczyło, że nie posiada wiedzy na ten temat. 98 % badanej młodzieży przyznaje, że nigdy nie palili papierosów, 1 % pomiędzy 8 a 10 rokiem życia i 1 % pomiędzy 11 a 12 rokiem życia zapaliła po raz pierwszy.

Na pytanie o palenie papierosów w ciągu ostatnich 30 dni – 100 % odpowiedziało, że nie miało kontaktu z papierosem.

Na pytanie czy rówieśnicy palą papierosy 98 % nie jest zorientowana, natomiast 2 % uważa, że mniej niż 10 % uczniów pali papierosy.

Jeśli chodzi o zakup papierosów 98 % nigdy nie próbowało dokonać zakupu papierosów, 2 % uważa, że zakup nie jest trudny.

99 % badanych nie pali papierosów natomiast 1 % jest częstowanych przez kolegów i koleżanki.

Czy wypalenie jednego papierosa szkodzi – 65 % odpowiedziało twierdząco, 5% nie natomiast 30 % nie posiadało wiedzy na ten temat.

Czy alkohol, który znajduje się w piwie winie i wódce jest taki sam? Tak – uważa 38%, nie – 15 %, nie wie – 47 %.

Uczniowie uważają, że ludzie szkodzą sobie jeśli piją alkohol od czasu do czasu :

55 % uważa, że jest to duże ryzyko, 20 % - nie wie a 16 % uważa, że picie od czasu do czasu jest mało ryzykowne.

Pijąc alkohol bardzo często szkodzą sobie powodując duże ryzyko – 86 %, nie wie – 11 % i 3% uważa to za małe ryzyko. Od alkoholu można szybko uzależnić się tak uważa – 67 % badanych, nie wie – 30 % a 3 % uważa, że nie można uzależnić się od alkoholu. Po raz pierwszy kontakt z alkoholem badani mieli w okresach: 7 lat lub mniej – 5 %, 8 lat – 10 lat – 5 % , 11 lat – 12 lat – 4 % , natomiast 86 % nigdy nie próbowało alkoholu.

Uczniowie szkoły podstawowej informują, że pierwszym alkoholem poczęstowali ich rodzice. Nie bez znaczenia jest fakt podawania przez rodziców lampki szampana podczas uroczystości urodzinowych czy też nocy sylwestrowej.

Sprzedaż alkoholu i papierosów w Polsce osobom do 18 roku życia jest zabroniona.

Ankiety wypełnili uczniowie klas VI szkół podstawowych i III Klasy gimnazjum w trudnym dla nich okresie życiowym związanym z dojrzewaniem oraz przejściem w przyszłym roku do nowej rzeczywistości szkolnej, co związane jest z podjęciem nauki w innym miejscu niż dotychczas.

W badaniu skoncentrowano się na zjawisku używania substancji psychoaktywnych wśród młodzieży.

Ankieta pozwoliła na poznanie opinii badanych uczniów.

Jeśli chodzi o podział na płeć, nie wszyscy uczniowie wypełniający ankiety nie zaznaczyli jaką mają płeć, tak więc nie można podać wyników procentowo.

Uczniowie szkół podstawowych zgodnie twierdzą, że palenie papierosów jest uzależniające. Na duże ryzyko związane z nałogowym paleniem papierosów wskazuje 96 % badanych w szkole podstawowej. Po pierwszego papierosa sięgnęło 1 % badanych pomiędzy 8-10 rokiem życia oraz 1 % pomiędzy 11 – 12 rokiem życia.

1 % badanych przyznaje, że papierosami częstują ich koledzy.

Badani uczniowie wykazali się brakiem wiedzy na temat składu poszczególnych alkoholi. Spośród badanych 47 % zakreśliło, że nie wie czy alkohol, który znajduje się w piwie, winie i wódce jest taki sam(to ten sam związek chemiczny, 38 % odpowiedziało twierdząco natomiast 15 % odpowiedziało negatywnie. Uczniowie wykazali się również brakiem wiedzy na temat szkodliwości spożywania alkoholu okazjonalnie i nałogowo. 55 % badanych uważają, że ludzie szkodzą sobie(zdrowotnie lub w inny sposób) jeśli piją alkohol od czasu, 20 % nie posiada wiedzy na ten temat, 16 % uważa, że wiąże się to z małym ryzykiem a 9 % uważa, że w ogóle nie ma żadnego ryzyka w takim modelu picia.

Jeśli chodzi o picie nałogowe i jego szkodliwość spośród badanych 86 % uważa, że niesie ze sobą to duże ryzyko, 11 % nie wie a 3 % uważa, że ryzyko jest małe. Uczniowie podzielają opinię, że łatwo można uzależnić się od alkoholu, tak uważa 67 % badanych, 30 % nie wie natomiast 3 % nie widzi problem w uzależnieniu alkoholowym.

W wyniku dokonanej analizy należy stwierdzić, że uczniowie szkoły podstawowej częściej sięgali po alkohol niż papierosa. Po papierosa sięgnęło 2 %, natomiast na pytanie o alkohol, którego spróbowałeś po raz pierwszy w życiu odpowiedziało 3 %, że spożywało piwo, wino – 1 %, szampan – 10 % a 86 % odpowiedziało, że nigdy nie piło alkoholu.

Badani uczniowie szkół podstawowych mają świadomość, że picie alkoholu przez dorosłych poprawia nastrój i ma efekt uspokajający, jednak zastanawiającą jest odpowiedź badanych gdzie 57 % udzieliło odpowiedzi o braku wieku w tym zakresie. Badani uczniowie wskazali, że osoba pijana może łatwo ulec wypadkowi – 48 %, zostać

okradziona – 11 %, uczestniczyć w bójce – 14 %, popełnić przestępstwo – 17 %, kierować samochodem 10 %.

Uczniowie postawieni przed dokonaniem wyboru odnośnie udzielenia pomocy w sytuacji zauważenia problemów u kolegi z paleniem, czy piciem najczęściej o pomoc zwróciliby się o pomoc na poziomie szkoły, tj. do pedagoga poszłoby 37 %, do nauczyciela 31% badanych. Poza tym 16 % udałoby się z prośbą o pomoc do rodziców, kolegi 7 %, policji 5 % i 4 % skorzystałoby z telefonu zaufania.

Szkola podstawowa

1. Jak nazywa się silna toksycznie i uzależniająca substancja zawarta w papierosie?

Tytoń – 48 %

Nikotyna – 52%

2. Jak bardzo Twoim zdaniem ludzie szkodzą sobie jeśli palą papierosy od czasu do czasu?

Duże ryzyko – 65 %

Małe ryzyko – 35%

3. Jak bardzo Twoim zdaniem ludzie szkodzą sobie jeśli palą papierosy nałogowo?

Duże ryzyko – 96 %

Nie wiem – 4 %

4. Czy łatwo uzależnić się od papierosów ?

Tak – 88 %

Nie – 2 %

Paląc okazjonalnie, nigdy się nie uzależnię – 10 %

5. Ile miałeś lat kiedy zdarzyło się PO RAZ PIERWSZY w życiu zapalić papierosa?

Nigdy nie paliłem papierosów – 98 %

Pomiędzy 8-10 rokiem życia – 1 %

Pomiędzy 11 – 12 rokiem życia – 1 %.

6. Jak często paliłeś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni?

100 % - nie paliłem/paliłam.

7. Ile wg. Twojej oceny, Twoich rówieśników pali papierosy przynajmniej raz w miesiącu?

Nie wiem – 98 %

Mniej niż 10 % - 2 %

8. Czy Tobie lub osobie w Twoim wieku łatwo jest kupić papierosy?

Nie wiem, nigdy nie próbowałem – 98 %

Nie – 2 %

9. W jaki sposób zdobywasz papierosy, które palisz?

Nie palę, więc nie muszę zdobywać papierosów – 99 %

Częstują mnie koledzy, koleżanki – 1 %

10. Czy wypalanie jednego papierosa szkodzi?

Tak – 65 %

Nie – 5 %

Nie wiem – 30 %

11. Czy alkohol, który znajduje się w piwie, winie i wódce jest taki sam (to ten sam związek chemiczny)?

Nie wiem – 47 %

Tak – 38 %

Nie – 15 %

12. Jak bardzo Twoim zdaniem ludzie szkodzą sobie (zdrowotnie lub w inny sposób) jeśli piją alkohol od czasu (nie nałogowo ale okazjonalnie)?

Duże ryzyko – 55 %

Nie wiem – 20 %

Małe ryzyko – 16 %

Brak ryzyka – 9 %

13. Jak bardzo, Twoim zdaniem, ludzie szkodzą sobie (zdrowotnie lub w inny sposób), gdy piją alkohol bardzo często lub nałogowo?

Duże ryzyko – 86 %

Nie wiem – 11 %

Małe ryzyko – 3 %

14. Czy łatwo uzależnić się od alkoholu?

Tak – 67 %

Nie – 3 %

Nie wiem – 30 %

15. Ile miałeś lat kiedy zdarzyło się PO RAZ PIERWSZY w życiu spróbować alkoholu?

7 lat lub mniej – 5 %

8 lat – 10 lat – 5 %

11 lat – 12 lat – 4 %

Nie pamiętam – 0 %

Nigdy nie próbowałem – 86 %

16. Alkohol, którego spróbowałeś po raz pierwszy w życiu to:

Piwo – 3 %

Wino – 1 %

Szampan – 10 %

Nigdy nie piłem alkoholu – 86 %

17. Czy zdarzyło się pić alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?

100 % - nie

18. Alkohol, który piłeś w ciągu ostatnich 30 dni to :

Nigdy nie piłem alkoholu – 100 %

19. Ilu wg Twojej oceny, Twoich rówieśników piło alkohol przynajmniej raz w życiu?

Nie wiem – 88 %

Mniej niż 10 % - 12 %

20. Czy Tobie lub osobie w Twoim wieku łatwo jest kupić alkohol?

Nie wiem, nigdy nie próbowałem – 75 %

Nie – 25 %

21. W jaki sposób zdobyłeś alkohol, który piłeś?

Nigdy nie piłem alkoholu – 98 %

Poczęstowali mnie koledzy – 2 %

22. Okazjonalnie (czyli od czasu do czasu) picie alkoholu przez dorosłych wg mnie:

Poprawia nastrój – 26 %

Prowadzi do uzależnienia – 5 %

Dobrze wpływa na serce – 0 %

Nie ma żadnego wpływu na organizm – 2 %

Nie wiem – 57 %

23. Okazjonalnie (czyli od czasu do czasu) picie alkoholu przez osoby w moim wieku wg mnie:

a) może prowadzić do uzależnienia – 40 %

b) dobrze wpływa na serce – 0 %

c) nie ma żadnego wpływu na organizm – 0 %

d) szkodzi – 55 %

e) nie wiem – 5 %

24. Co wg Ciebie jest najbardziej możliwe : osoba pijana (pod wpływem alkoholu) może:

a) łatwo ulec wypadkowi – 48 %

b) zostać okradziona – 11 %

c) uczestniczyć w bójce – 14 %

d) popełnić przestępstwo – 17 %

e) kierować samochodem 10 %

25. Gdybyś zauważył , że Twój przyjaciel lub znajomy ma problem z paleniem papierosów lub piciem alkoholu, do kogo zwróciłbyś się o pomoc?

a) kolegi – 7%

b) nauczyciela 31%

c) pedagoga – 37 %

d) rodziców – 16 %

e) policji – 5 %

f) telefon zaufania – 4 %

Gimnazjum

1. Ile miałeś lat, kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu zapalić papierosa?
 - a) 11 lat lub mniej – 10 %
 - b) 12 lat – 13 lat – 7 %
 - c) 14 lat – 10 %
 - d) nie pamiętam – 7 %
 - e) nigdy nie zapaliłem/zapaliłam – 66 %
2. Jak często paliłeś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni ?
 - a) mniej niż jeden papieros na tydzień – 3 %
 - b) mniej niż jeden papieros dziennie – 2 %
 - c) nie paliłem – 95 %
3. Ilu, wg Twojej oceny Twoich rówieśników pali papierosy przynajmniej raz w miesiącu?
 - a) mniej niż 10 % - 23 %
 - b) pomiędzy 10 % a 25 % - 5 %
 - c) nie wiem – 72 %
4. Czy Tobie lub osobie w Twoim wieku łatwo jest kupić papierosy?
Tak – 3%
Nie – 13 %
Nie wiem, nigdy nie próbowałem – 84%
5. W jaki sposób zdobywasz dla siebie papierosy?
 - a) częstują mnie koledzy/ koleżanki – 6 %
 - b) proszę dorosłych o zakup – 3 %
 - c) podkradam dorosłym – 2 %
 - d) nie palę, więc nie muszę zdobywać - 89%
6. Ile miałeś lat kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu spróbować alkoholu?
11 lub mniej – 4 %
12 – 13 lat – 2 %
14 lat – 12 %
Nie pamiętam – 6 %
Nigdy nie próbowałem – 76 %
7. Jak zdobywałeś Twój pierwszy alkohol?
 - a) poczęstowali mnie koledzy/koleżanki – 11 %
 - b) poczęstowali mnie rodzice – 3 %
 - c) poczęstowali mnie inni dorośli – 6 %
 - d) nigdy nie próbowałem alkoholu – 80 %
8. Czy piłeś alkohol w ciągu ostatnich 12 miesięcy?
 - a) tak – 10 %
 - b) nie – 90 %
9. Czy piłeś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?
 - a) tak – 4 %
 - b) nie – 96 %
10. Jaki alkohol piłeś najczęściej w ciągu 30 dni?

a) piwo – 3%

b) cydr – 1%

c) nie piłem alkoholu w ciągu 30 dni – 96%

11. Jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie piwa lub cydru, gdybyś tego chciał ?

a) niemożliwe – 81 %

b) bardzo trudne 15 %

c) łatwe – 4 %

12. Jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie wina, gdybyś tego chciał?

a) niemożliwe – 84 %

b) bardzo trudne – 12 %

c) łatwe – 4 %

13. Jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie wódki, gdybyś tego chciał?

a) niemożliwe – 94 %

b) bardzo trudne – 4%

c) łatwe – 2 %

14. Ilu, wg. Twojej oceny, Twoich rówieśników pije alkohol przynajmniej raz w miesiącu?

a) mniej niż 10 % - 16 %

b) pomiędzy 10 % a 25 % - 14 %

c) nie wiem – 70 %

15. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się upić (zataczać się, mówić niewyraźnie, nie pamiętać niektórych wydarzeń)?

a) tak – 3 %

b) nie – 97 %

16. Czy zdarzyło Ci się upić (zataczać się, mówić niewyraźnie, nie pamiętać niektórych wydarzeń) w ciągu ostatniego roku?

a) tak – 3 %

b) nie – 97 %

17. Czy zdarzyło się upić (zataczać się, mówić niewyraźnie, nie pamiętać niektórych wydarzeń) w ciągu ostatnich 30 dni?

Nie – 100 %

18. Czy w ciągu ostatniego roku zdarzyło Ci się kupić alkohol dla siebie?

Tak – 3 %

Nie – 97 %

19. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło Ci się kupić alkohol dla siebie?

a) tak – 3 %

b) nie – 97 %

20. Jak sądzisz, jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie marihuany, gdybyś tego chciał?

a) niemożliwe 71 %

b) bardzo trudne 29 %

21. Ile miałeś lat kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu spróbować marihuany?

Nigdy nie próbowałem – 100 %

22. Czy paliłeś marihuanę w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Nigdy nie próbowałem marihuany – 100 %

23. Czy paliłeś marihuanę w ciągu ostatnich 30 dni?

Nie – 100 %

24. Ilu, wg Twojej oceny, Twoich rówieśników paliło marihuanę przynajmniej raz w życiu?

Nie wiem – 100 %

25. Ilu, wg Twojej oceny, Twoich rówieśników paliło marihuanę przynajmniej raz w życiu?

Nie wiem – 100 %

26. Gdzie Twoim zdaniem, najłatwiej kupić (zdobyć) marihuanę?

a) przez Internet – 6 %

b) nie wiem, nie próbowałem – 94 %

27. Jak trudne byłoby dla Ciebie zdobycie dopalaczy, gdybyś tego chciała

a) niemożliwe 66 %

b) bardzo trudne 34 %

28. Gdzie, Twoim zdaniem, najłatwiej kupić (zdobyć) dopalacze?

a) przez Internet – 4 %

b) lokalu, dyskoteci – 7 %

c) w sklepie kolekcjonerskim – 3 %

d) nie wiem, nie próbowałem – 86 %

29. Ile miałeś lat, kiedy zdarzyło Ci się PO RAZ PIERWSZY w życiu spróbować dopalaczy ?

Nigdy nie próbowałem – 100 %

30. Po raz pierwszy dopalaczy spróbowałeś

Nigdy nie próbowałem – 100 %

31. Czy zauważyłeś dopalacze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Nie – 100 %

32. Czy zażywałeś dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni?

Nie – 100 %

33. Ilu, wg Twojej oceny, Twoich rówieśników próbowało dopalaczy przynajmniej raz w życiu?

Nie wiem – 100 %

Zagadnieniem w ankiecie były doświadczenia związane z zażywaniem środków psychoaktywnych tj. : marihuana i dopalacze. Pytano o opinie wobec trudności zdobycia tych substancji. Dopapacze - 34% przyznało, że zdobycie tych środków było bardzo trudne, natomiast marihuany – 29 % przyznało, że zdobycie tych środków było bardzo trudne.

Jednak 4 % , 7 % i 3 % badanych wskazują na miejsce gdzie można by zdobyć marihuanę na Internet, dyskotekę i sklep kolekcjonerski.

Zjawisko zażywania marihuany nie jest znane w gimnazjum, wszyscy zakreślili odpowiedź negatywną, że nigdy nie zażywani takiej substancji. Jeśli chodzi o dostępność 6 % badanych jest zorientowana, że marihuanę można nabyć przez Internet.

Palący papierosy uczniowie najczęściej częstowani są przez koleżanki lub kolegów, podkradają dorosłym lub proszą starsze osoby o zakup papierosów.

Zagadnieniem podjętym w badaniu są opinie uczniów gimnazjum na temat szkodliwości alkoholu oraz jego spożywania.

Odnosząc się do odpowiedzi jakie wskazywali uczniowie szkoły gimnazjalnej należy stwierdzić że 96 % uczniów zadeklarowało całkowitą abstynencję od alkoholu. Można zatem stwierdzić, że zjawisko spożywania alkoholu w środowisku gimnazjalnym nie jest zjawiskiem dosyć powszechnym.

Jeżeli chodzi o uczniów gimnazjum są wśród nich Ci, którzy mają za sobą inicjację alkoholową, która najczęściej była związana z poczęstunkiem kolegów lub koleżanek jak również rodziców, poczęstunkiem innych dorosłych.

Wśród uczniów gimnazjum problem spożywania alkoholu wydaje się być znikomy ale jednak bardzo niepokojący.

Przy zakupie piwa, wina i cydru – nie byłoby może problemu jednak przy zakupie wódki pojawiłby się problem.

Sprzedaż dopapaczy na terenie Polski jest zabroniona. Zakaz sprzedaży dopapaczy został wprowadzony nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dopapacze mieszczą się w definicji – środka zastępczego. Z ankiet wypełnionych wynika, że młodzież gimnazjalna nie miała kontaktu bezpośredniego z dopapaczami. Plaga sprzedaży dopapaczy szerzy się, sklepy są zamykane, a za chwilę otwierane, powstają jak grzyby po deszczu.

Podsumowując rozważania na temat przeprowadzonych badań i zawartych w nich wyników należy stwierdzić, że dla młodych ludzi papierosy i alkohol stanowią problem.

Rodzice dają wzór młodemu człowiekowi. Autorytet rodzica pozostaje kluczowym elementem wychowania i przekazywania pozytywnych wzorców dla przyszłych pokoleń. My jako rodzice musimy być czujni i dbać o pozytywne relacje ze swoimi dziećmi aby nie stracić z nimi kontaktu.

Młodym ludziom często trudno jest przyznać się do tego, że palą papierosy, czy spożywają alkohol, prościej i łatwiej jest przyznać się, że ktoś to robi niż oni sami. Sprzedaż napojów alkoholowych i papierosów jest zabroniona, jednak badani mają sposoby na dotarcie do alkoholu i sięgnięcie po papierosa. Celem jest więc i powinna być edukacja młodzieży o negatywnych skutkach powyższych zachowań. Edukacja powinna

być ukierunkowana zarówno do dzieci, młodzieży jak i dorosłych. Używki nie powinny być elementem w procesie dorastania i dojrzewania młodego pokolenia.

***Przewodnicząca Gminnej Komisji
Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
i Przeciwdziałania Narkomanii w Stawiskach
Teresa Zaręba***